

Zastupnica Jelena Pekić
Zastupnica Danijela Kristić

Sarajevo, 05.05.2026. godine

ZA:
BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON SARAJEVO
SKUPŠTINA KANTONA SARAJEVO
n/r Predsjedavajućeg Skupštine Kantona Sarajevo

U skladu sa članom 214. Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo, postavljam:

ZASTUPNIČKA INICIJATIVA

Za:
Vlada Kantona Sarajevo
Ministarstvo kulture i sporta Kantona Sarajevo
Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo
Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo
Kantonalni centar za socijalni rad

Da se uspostavi kontinuiran program unapređenje prevencije nasilja nad ženama kroz masovnu edukaciju, samoodbranu i javne kampanje

OBRAZLOŽENJE:

Svjedoci smo da se u Bosni i Hercegovini u posljednje vrijeme bilježi povećan broj teških oblika nasilja nad ženama, uključujući femicid i učestala krivična djela nasilja u porodici, gdje su žene najčešće žrtve. Ovi slučajevi ukazuju na potrebu sistemskog djelovanja u oblasti prevencije kako bi se unaprijedila njihova sigurnost i spriječile tragične posljedice.

Femicid predstavlja najteži oblik nasilja nad ženama, koji često proizlazi iz dugotrajnog porodičnog ili partnerskog zlostavljanja. Njegovo suzbijanje zahtijeva koordinisan i sistemski pristup, u kojem ključnu ulogu imaju institucije, ali i programi osnaživanja žena.

Stoga predlažemo inicijativu uspostavljanja kontinuiranog programa unapređenja prevencije nasilja nad ženama koji obuhvata slijedeće:

- Masovna teoretska edukacija žena

Masovna teoretska edukacija punoljetnih žena sa fokusom na žene koje su izložene ili potencijalno ugrožene nasiljem predstavlja ključni uvodni segment preventivnog programa. Ovaj dio programa ima za cilj da polaznicama pruži znanje, razumijevanje i psihološku pripremu, kako bi mogle pravilno reagovati u rizičnim situacijama.

U uvodnom dijelu edukacije najprije je važno objasniti šta se podrazumijeva pod nasiljem. To uključuje različite oblike kao što su fizičko, psihičko, emocionalno, ekonomsko i seksualno nasilje. Poseban fokus stavlja se na prepoznavanje ranih znakova nasilničkog ponašanja, poput kontrole, izolacije, prijetnji i manipulacije. Razumijevanje ovih obrazaca omogućava ženama da ranije uoče opasnost i preduzmu preventivne korake.

Jedan od ključnih segmenata edukacije jeste upoznavanje sa pravima i dostupnim institucionalnim mehanizmima zaštite. Polaznice treba informisati o zakonima koji štite od nasilja u porodici, kao i o ulozi policije, centara za socijalni rad i sigurnih kuća. Time se jača osjećaj sigurnosti i povjerenja u sistem, te smanjuje strah od prijavljivanja nasilja.

Psihološki aspekt edukacije ima poseban značaj. Kroz ovaj segment radi se na jačanju samopouzdanja, samosvijesti i ličnih granica. Žene se podučavaju kako da jasno komuniciraju “ne”, kako da prepoznaju vlastite emocije i kako da upravljaju stresom u kriznim situacijama. Također se obrađuju teme poput straha, šoka i blokade, koje su česte reakcije u situacijama napada.

Važan dio teorijske pripreme odnosi se i na procjenu rizika i izbjegavanje opasnih situacija. To uključuje razvijanje svijesti o okruženju, prepoznavanje potencijalno rizičnih mjesta i situacija, kao i donošenje sigurnijih odluka u svakodnevnom kretanju. Naglašava se da je najbolja samoodbrana često izbjegavanje konflikta kada je to moguće. Komunikacijske i deeskalacijske vještine također su sastavni dio edukacije. Polaznice uče kako verbalno smiriti konflikt, kako koristiti govor tijela i ton glasa da smanje napetost, te kako postaviti granice bez izazivanja dodatne agresije.

Ovakva teoretska edukacija stvara čvrstu osnovu za praktični dio obuke, jer omogućava ženama da razumiju kontekst u kojem će primjenjivati naučene tehnike, djeluju odlučnije i razviju osjećaj kontrole nad vlastitom sigurnošću.

- Masovna praktična obuka samoodbrane za žene

Na kraju teorijskog dijela uvodi se koncept samoodbrane kao kombinacije mentalne spremnosti, pravovremenog reagovanja i fizičkih tehnika. Polaznicama se objašnjava da cilj samoodbrane nije borba, već zaštita vlastitog života i integriteta, te sigurno izvlačenje iz opasne situacije.

Jedan od važnih segmenata prevencije jeste edukacija žena u oblasti samoodbrane, koja doprinosi razvoju samopouzdanja, sposobnosti procjene rizičnih situacija i pravovremenog reagovanja. Ovakvi programi ne podrazumijevaju samo fizičku obuku, već i psihološko osnaživanje, jačanje svijesti o pravima te ohrabivanje žena da prijave nasilje i potraže pomoć.

Edukacija u oblasti samoodbrane može biti važan segment prevencije nasilja, jer ženama omogućava da prepoznaju rizične situacije, adekvatno reaguju i razviju osjećaj lične sigurnosti.

Kroz ove programe ne jača se samo fizička spremnost, već i psihološka otpornost, samopouzdanje i svijest o vlastitim pravima i granicama.

Sticanjem samopouzdanja žene postaju svjesnije svojih prava i granica, što može doprinijeti ranijem prepoznavanju nasilja i odlučnijem djelovanju u cilju zaštite. Iako samoodbrana nije zamjena za institucionalnu zaštitu, ona predstavlja važan alat u procesu osnaživanja žena i smanjenja njihove ranjivosti na nasilje.

- Masovna promotivna kampanja s ciljem promocije preventivnih programa

Masovna promotivna kampanja obuhvata korištenje svih relevantnih komunikacijskih kanala kako bi se učinkovito dosegle ciljne grupe, s fokusom na promociju preventivnih programa i podizanje svijesti o njihovom značaju u smanjenju nasilja nad ženama. Kampanja uključuje aktivnosti putem televizije, radija i internet portala, kao i društvenih mreža, uz izradu i distribuciju promotivnih materijala dostupnih široj javnosti.

- Zaključak:

Za uspješnu implementaciju ovakvih programa neophodna je saradnja relevantnih institucija. Ministarstvo kulture i sporta može podržati organizaciju edukacija kroz sportske centre i promotivne kampanje, Ministarstvo unutrašnjih poslova može doprinijeti kroz edukaciju o sigurnosnim aspektima, prevenciji nasilja i saradnji sa policijskim službama, dok Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice u saradnji sa Centrom za socijalni rad ima ključnu ulogu u pružanju podrške žrtvama, savjetovanju i povezivanju sa centrima za socijalni rad. Date aktivnosti je potrebno realizovati u saradnji sa lokalnim zajednicama, kao i sa organizacijama civilnog društva, kako bi se napravila široka platforma podrške preventivnima aktivnostima u cilju suzbijanja nasilja nad ženama.

Kroz zajedničko djelovanje gore navedenih institucija, a u saradnji sa nevladnim organizacijama, moguće je razviti sveobuhvatan program koji ne samo da unapređuje sigurnost žena, već i doprinosi smanjenju nasilja kroz edukaciju, prevenciju i jačanje samopouzdanja.

Jelena Pekić, zastupnica
Danijela Kristić, zastupnica